

PATVIRTINTA
Bukiškio progimnazijos direktorės
2022 m. gruodžio 7 d.
įsakymu Nr. V1-146

BUKIŠKIO PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bukiškio progimnazijos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti progimnazijai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Bukiškio progimnazijoje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, progimnazijos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas Bukiškio progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo smurtaujančių, besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5.4. kiekvienas Bukiškio progimnazijos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti patyčių ir smurto situacijoje.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis, fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

6.2. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. smurtą ir/ar patyčias patiriantis vaikas – vaikas, prieš kurį smurtaujama ir /ar iš kurio yra tyčiojama;

6.4. smurtaujantysis ir/ar besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ir/ar patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.5. smurtą ir patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, prieš kurį smurtaujama ir/ar iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

6.6. smurto ir/ar patyčių stebėtojas – mokinys ir/ar suaugęs, matantis ar žinantis apie smurtą ir/ar patyčias;

6.7. smurto ir/ar patyčių prevencija – veikla, skirta smurto ir/ar patyčių rizikai mažinti, imantis progimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.8. smurto ir/ar patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir/ar patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėjams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.9. smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir/ar patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis ir kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Bukišio progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, o jos vykdyme dalyvauja visi progimnazijos bendruomenės nariai.

9. Progimnazijos direktorius yra atsakingas už tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą progimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

10. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys. Progimnazijos direktorius jais paskiria ir patvirtina Vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių auklėtojų dėl progimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ar patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus Bukišio progimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. esant reikalui, teikia siūlymus progimnazijos direktoriui dėl Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. Klasės auklėtojai vykdo smurto ir patyčių stebėseną ir prevenciją savo klasėje:

11.1. su socialiniu pedagogu tris kartus per mokslo metus išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias klasėje, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius,

koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis;

11.2. klasės auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir/ar patyčias, informuoja Smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo darbo grupės narius, koordinuojančius vykdymo tvarką arba vaiko gerovės komisijos narius apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. Visais įtariamų ir realių smurto ir/ar patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir/ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris smurtauja ir/ar tyčiojasi, progimnazijos nuostatus ir Mokinių elgesio taisykles;

12.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės auklėtoją ar kuratorių apie įtariamas ir/ar įvykusį smurtą ir/ar patyčias.

12.5. atlieka kitus progimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus (priedas Nr.1).

13. Progimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo reagavimo įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

13.1 išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

13.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

13.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

13.4. informuoja klasės auklėtoją apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);

14. Klasės auklėtojas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ir/ar patyčias:

14.1. užpildo pranešimo apie patyčias, smurtą formą (priedas Nr. 2);

14.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir/ar patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

15. Klasės auklėtojas nesiliaujant smurtui ir/ar patyčioms ar esant sudėtingesniais smurto ir/ar patyčių atvejais kreipiasi į Smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo darbo grupę arba progimnazijos vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

16. Smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo darbo grupė arba progimnazijos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

16.1 numato veiksmų planą supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

16.2. informuoja progimnazijos vadovą apie esamą situaciją;

17. Mokiniui smurtaujant ir/ar pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą ir/ar patyčias turėtų informuoti progimnazijos vadovą, kuris imasi numatytų veiksmų.

18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui smurtavus ir/ar pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą ir/ar patyčias turėtų informuoti progimnazijos vadovą, kuris imasi progimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Progimnazijos vadovas sužinojęs apie progimnazijos darbuotojo patiriamą smurtą ir/ar patyčias arba progimnazijos darbuotojo smurtavimą, tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

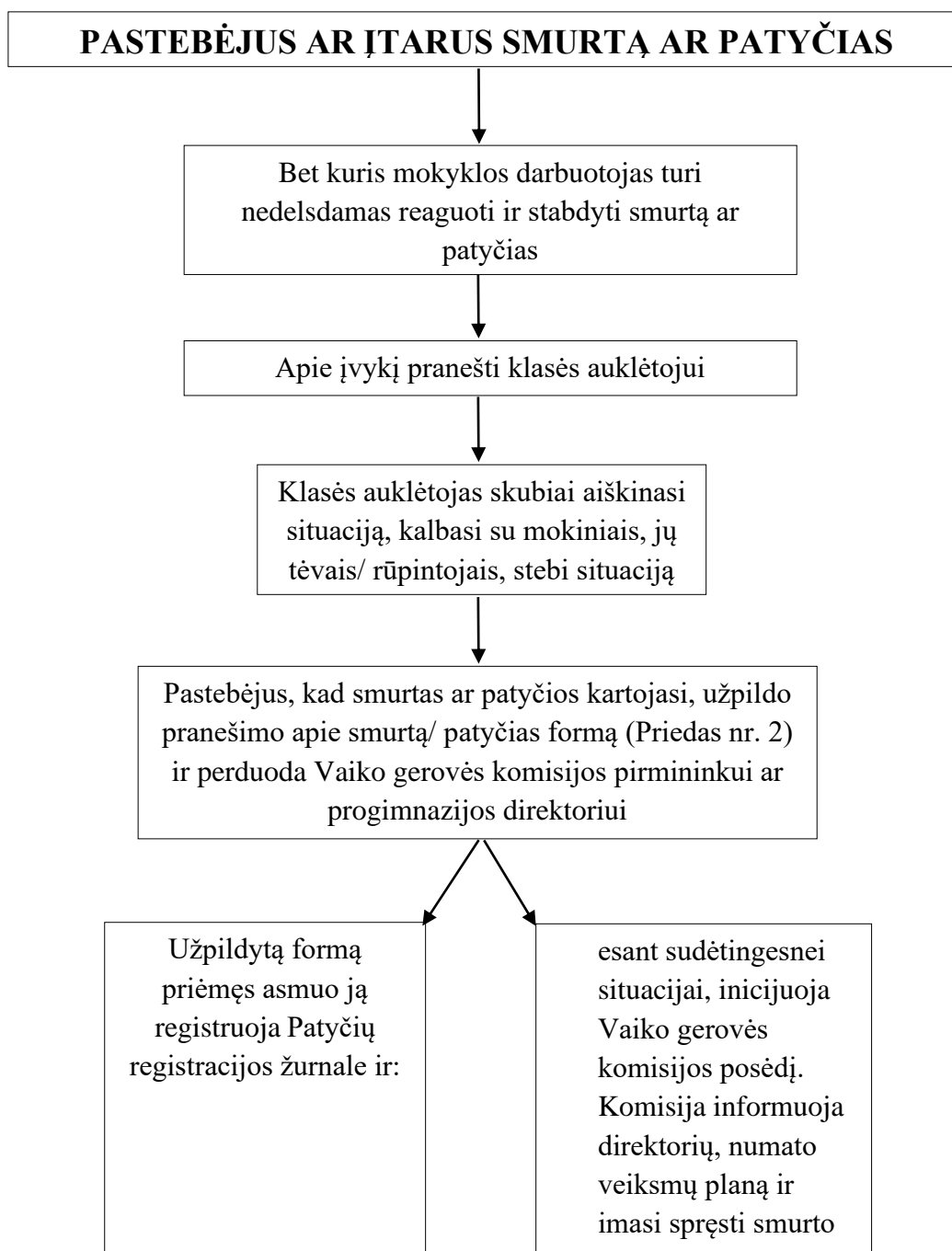
20. Kitiems smurto ir/ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys Vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė mokinių, jų tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti smurto ir patyčių situaciją progimnazijoje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

**BUKIŠKIO PROGIMNAZIJS
REAGAVIMO Į SMURTĄ IR /AR PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

Patyčių registracijos
žurnale Nr. _____

BUKIŠKIO PROGIMNAZIJA
PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

kam pranešta apie patyčias:	
kas pranešė apie patyčias:	
kada vyko patyčios:	
kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašymas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinoma apie tokio elgesio pasikartojimą:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

vaiko/ų, patyrusio/ų patyčias, vardas, pavardė	
vaiko/ų, kuris tyčiojosi, vardas, pavardė	
vaiko/ų, stebėjusio/ų patyčias, vardas, pavardė, klasė	

Informacija apie įvykį: _____

Veiksmų po įvykio planas su

vaiku, patyrusiu patyčias:	
vaiku, kuris tyčiojosi:	
stebėtojais:	
patyčių dalyvių tėvais:	
kitais mokyklos darbuotojais:	